EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 13.07.2006
KOM(2006) 84 lõplik

2006/0022 (CNS)

Ettepanek

NÕUKOGU MÄÄRUS

millega muudetakse määrust (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud

(komisjoni esitatud)

SELETUSKIRI

Komisjon teeb ettepaneku muuta määrust (EÜ) nr 539/2001[1], mida on viimasena muudetud määrusega (EÜ) nr 851/2005[2], selleks et:

- tagada määruse (EÜ) nr 539/2001 korrapärase läbivaatamise teel selle lisade – lisa kolmandate riikide kohta, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa (I lisa), ja lisa nende kolmandate riikide kohta, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (II lisa) – vastavus määruse põhjenduse 5 kriteeriumidega, eriti ebaseadusliku sisserände ja avaliku korra kriteeriumiga, ning vajaduse korral viia kolmandaid riike määruse ühest lisast üle teise;

- täiendada nimetatud määruse kahte lisa selliselt, et asutamislepingu artikli 62 lõike 2 punkti b alapunktist i tulenev eesmärk oleks täielikult täidetud, s.t määruses peab olema kõigil juhtudel kindlaks määratud, kas kolmanda riigi kodanikult nõutakse viisat või ta on sellest nõudest vabastatud;

- kohandada pagulaste ja kodakondsuseta isikute suhtes kohaldatavat korda selliselt, et nad saaks jätkuvalt vabastada viisanõudest, kui nende elukoht on II lisas loetletud kolmandas riigis, ning et nende suhtes kehtiks automaatne viisanõudest vabastus, kui nende elukoht on ühes liikmesriigis;

- lisada uus vabastus viisanõudest nende isikute suhtes, kellel on kohalik piiriliiklusluba;

- vabastada viisanõudest relvajõudude liikmed, kes liiguvad NATO või rahupartnerlusprogrammi raames;

- täpsustada muude kui tavaliste passide liigid.

Käesolev määruse (EÜ) nr 539/2001 muutmisettepanek ei käsitle vastastikkuse põhimõtet eiravaid juhtumeid viisade valdkonnas. Sellised juhtumeid käsitletakse vastastikuse mehhanismi raames, nagu seda on muudetud määrusega (EÜ) nr 851/2005.

1. Määruse lisade läbivaatamine

1.1. Kolmandate riikide üleviimine ühest lisast teise

Sevilla Euroopa Ülemkogu istungjärgul rõhutati esimest korda vajadust vaadata läbi määruse (EÜ) nr 539/2001 lisad. Esimese läbivaatamise tulemusena võeti vastu määrus (EÜ) nr 453/2003[3], milles Ecuador viidi II lisast üle I lisasse. Uueks korrapäraseks läbivaatamiseks kogus komisjon andmeid, eelkõige otse liikmesriikide käest, et kontrollida, kas määruse nr 539/2001 kehtivad lisad on jätkuvalt kooskõlas selle määruse kriteeriumidega. Liikmesriikidelt päringule vastuseks saadud andmeid võrreldi muude andmetega ja CIREFI raames edastatud statistikaga. Pärast analüüsi jõudis komisjon järgmiste järeldusteni:

Esiteks näitasid kogutud andmed Boliiviast lähtuva sisserände tugevat ja püsivat survet. Surve väljendub eelkõige välispiiridelt tagasisaatmise ja riigist väljasaatmise juhtumite arvukuses mitmes liikmesriigis. Samuti ei saa jätta tähelepanuta avaliku korra kriteeriumi, sest kuritegude ja ebaseadusliku sisserändega seoses kinnipeetud ja süüdimõistetud boliivlaste arv on ka

[1] EÜT L 81, 21.3.2001, lk 2.
[2] ELT L 141, 4.6.2005, lk 3.
[3] ELT L 69, 13.3.2003, lk 10.

tõusuteel. Siia lisandub veel asjaolu, et Ladina-Ameerika kodanikud, kelle suhtes kehtib viisanõue, püüavad sellest kohustusest kõrvale hiilida, hankides endale ebaseaduslikult Boliivia passid. Kõigi nende asjaolude valguses leiab komisjon, et määruse nr 539/2001 põhjenduse 5 kriteeriumide alusel on õigustatud ettepanek viia Boliivia II lisast üle I lisasse.

Teiseks leidis komisjon, et teatavate kolmandate riikide kodanike suhtes kehtivat viisanõuet ei toeta statistika ega muud andmed, mille alusel oleks võimalik kinnitada, et kõnealused riigid kujutavad ohtu määruse (EÜ) nr 539/2001 põhjenduse 5 ning eriti ebaseadusliku sisserände ja avaliku korra kriteeriumi seisukohast. Samuti ei tundu viisanõude säilitamine õigustatud piirkondliku ühtekuuluvuse ega Euroopa Liidu rahvusvaheliste suhete seisukohast. Pealegi ei piirdunud komisjon vaid nende riikide edastatud tähelepanekutega, kes kohaldavad määrust (EÜ) nr 539/2001. Ta uuris ka Iirimaa, Ühendkuningriigi ja Šveitsi viisapoliitikat ning tegi sellest seoses ebaseadusliku sisserände ja avaliku korra kriteeriumidega omad järeldused. Seepärast tehakse ettepanek viia I lisast üle II lisasse Antigua ja Barbuda, Bahama, Barbados, Mauritius, Saint Kitts ja Nevis ning Seišellid. Lisaks on sellise muudatuse abil võimalik lahendada praktilised probleemid, mis on praegu päevakorral seetõttu, et nendes riikides ei ole ühegi liikmesriigi konsulaaresindust (selline on olukord nimetatud riigist neljas) või on neis olemas ainult ühe liikmesriigi konsulaaresindus (selline on olukord nimetatud riigist kahes). Viisanõudest vabastamist nimetatud riikide kodanike suhtes plaanitakse hakata kohaldama samal ajal, kui jõustuvad asjaomaste riikidega sõlmitavad viisanõudest vabastuse lepingud. Seeläbi tagatakse vastastikkuse põhimõttest kinnipidamine ja viisanõudest vabastus kõigi liikmesriikide kodanike suhtes.

1.2. Kohaldatava viisarežiimi kindlaksmääramine teatavatesse erikategooriatesse kuuluvate kolmandate riikide kodanike suhtes

Kolmandaks soovis komisjon lõpetada olukorra, mis on vastuolus EÜ asutamislepingu artikli 62 lõike 2 punkti b alapunktiga i ja selle alusel vastu võetud määrusega (EÜ) nr 539/2001. On selge, et kõnealuste kolmandate riikide nimekirjad peavad olema ammendavad ja hõlmama kõiki kolmanda riigi kodanikke. Selline tõlgendus tuleneb juba artikli sõnastusest ning seda kinnitab vajaduse korral ühise viisapoliitika ajalooline areng. Kui viisapoliitika käivitati, koostati üksainus nimekiri nende kolmandate riikide kodanikest, kelle suhtes kehtib viisanõue. Samas tuleb nentida, et teatavaid isikute kategooriad, kes ei ole Euroopa Liidu kodanikud, ei käsitleta ei määruse (EÜ) nr 539/2001 I ega II lisas. Tegemist on *British Nationals (Overseas)*-kategooriasse kuuluvate isikutega ja isikutega, kes on erineval määral küll britid, kuid keda ei peeta ühenduse õiguse tähenduses Ühendkuningriigi kodanikeks.[4] Liikmesriigid, kes on pidanud seisma silmitsi selle lüngaga määruses (EÜ) nr 539/2001, on lahendanud olukorra erinevalt: teatavad riigid kohaldavad nende isikute suhtes viisanõuet, teised jälle mitte. Komisjoni teatises[5] määruse (EÜ) nr 539/2001 kohta on kajastatud nimetatud olukorda, mis on vastuolus ühenduse õiguses nõutud täieliku ühtlustamisega.

Selle ebarahuldava olukorra lahendamiseks teeb komisjon ettepaneku lülitada nimetatud kategooriate alla kuuluvad isikud kas I või II lisasse, et need kaks nimekirja oleksid ka tegelikult ammendavad. Otsustamisel ühe või teise lisa kasuks lähtus komisjon määruse (EÜ) nr 539/2001 põhjenduse 5 kriteeriumidest.

Komisjon soovitab *British Nationals (Overseas)*-kategooriasse kuuluvad isikud lülitada II lisasse. Enamikul Hongkongi territooriumiga seotud isikutel on ka Hongkongi

[4] Vt Ühendkuningriigi viimane deklaratsioon 1983. aastal (EÜT C 23, 28.1.1983, lk 1)

[5] ELT C 68, 21.3.2003, lk 11.

erihalduspiirkonna passid ja seega ei nõua liikmesriigid neilt viisa olemasolu. Puuduvad andmed, mille alusel võiks väita, et nad kujutavad *British Nationals (Overseas)*-kategooriasse kuuluvate isikutena ohtu sisserände või avaliku korra seisukohast. Seda on liikmesriigid korduvalt nentinud nõukogu töörühmades peetud arutelude käigus. Hongkong on kohustunud *British Nationals (Overseas)*-kategooriasse kuuluvaid isikuid tagasi võtma. Lisaks on nende passid väljastatud vaid Briti ametiasutustes ja kõrge turvalisusega. Kõikide nimetatud asjaolude taustal tundub nende vabastamine viisanõudest (mida kohaldavad senini probleemideta juba üheksa liikmesriiki) täielikult õigustatud. Ettepaneku artikli 5 lõike 2 eesmärk on seepärast lisada *British Nationals (Overseas)*-kategooriasse kuuluvad isikud määruse (EÜ) nr 539/2001 II lisasse. Siiski tuleb lisada eraldi punkt, sest nimetatud isikutel ei ole kolmanda riigi kodakondsust ega neid ei saa pidada nende reisidokumendi alusel Hongkongi territoriaalüksuse kodanikuks.

See-eest teeb komisjon ettepaneku lülitada I lisasse *British Overseas Territories Citizens* (BOTC)*, British Overseas Citizens* (BOC)*, British Subjects* ja *British Protected Persons* (BPP)-kategooriatesse kuuluvad isikud. Briti kodakondsuseeskirju on oluliselt muudetud seadusega *British Territories Act 2002*, mille kohaselt enamikul BOTC-del oli võimalik saada Briti kodanikeks ja seega ühtlasi Euroopa Liidu kodanikeks. BOTCde puhul, kes ei saanud Briti kodanikeks, samuti BOC, *British Subjects* ja BPPde puhul peetakse sidet Ühendkuningriigiga piiratuks, sest neil ei ole Ühendkuningriigi elamisluba (right of abode); samuti kontrollitakse nende sisserännet. Lisaks valitseb ebamäärasus selle üle, kas nad on seotud mõne muu riigiga ja milline on viimasel juhul täpselt see side. Nimetatud asjaolude tõttu leiab komisjon, et nendesse kategooriasse kuuluvate isikute suhtes tuleb kohaldada viisanõuet, sest nad kujutavad ohtu ebaseadusliku sisserände seisukohast.[6] Artikli 5 lõikes 1 lülitatakse nimetatud isikud I lisasse. Siiski tuleb lisada eraldi punkt, sest neil ei ole ühegi kolmanda riigi kodakondsust.

2. Muude kui tavaliste passide kasutajate suhtes kohaldatav kord

Määruse artikli 4 lõikes 1 jäetakse liikmesriikidele võimalus vabastada viisanõudest „diplomaatilise passi, ametipassi ja muude ametnike passide omanikud“, samas kui ühiste konsulaarjuhiste[7] II lisas on osutatud „diplomaatilise, ameti- ja teenistuspassile“. Käsiraamatus[8] reisidokumentide kohta, kuhu võib kinnitada viisa, on osutatud aga kolmele järgmisele kategooriale: diplomaatilised, ameti- ja eripassid. Erinev liigitamine erinevates dokumentides tekitab segadust ja võib praktikas tuua kaasa probleeme kindlaksmääratud korra (viisanõude kohustus või sellest vabastus) kohaldamisel ühe või teisi passi liigi suhtes. Segaduse vähendamiseks ja asjasse selguse toomiseks teeb komisjon ettepaneku liigitada kolm passi liiki täpsemalt: diplomaatilised passid, teenistus-/ametipassid, eripassid. See on ettepaneku artikli 1 lõike 2 eesmärk. Sama eristust tuleb loomulikult kasutada ka ühiste konsulaarjuhiste II lisas ja reisidokumentide käsiraamatus. Selleks tuleb esitada otsuse ettepanekud.

Samuti on komisjonil plaanis täpsustada eripassi kasutajate suhtes kohaldatavat korda. Praeguse artikli 4 lõike 1 punkti a sõnastusest võib jääb mulje, nagu otsustaksid liikmesriigid viisanõudest vabastamise üle ise. Kuid see nii ei ole, nagu johtub 24. aprilli 2001. aasta määruse (EÜ) nr 789/2001[9] (millega viisataotluste läbivaatamise teatavate üksikasjalike eeskirjade ja praktiliste menetluste rakendamisvolitused jäetakse nõukogule) artikli 1 lõikest 1

---

6 Eespool nimetatud komisjoni 2003. aasta teatisest nähtub, et enamik liikmesriike kohaldab BOTC–de suhtes viisanõuet.

7 Kõige hilisem versioon: dokument 12357/05, VISA 230 COMIX 586, 27.9.2005

8 Kõige hilisem versioon: dokument 11599/05, VISA 200 COMIX 527, 29.7.2005

ja artikli 2 lõikest 1. Seepärast lisatakse käesoleva ettepaneku artikli 1 lõikega 2 artikli 4 lõike 1 punktile a viide määruses (EÜ) nr 789/2001 osutatud menetlustele.

3. Liikmesriikidele viisanõudest vabastamiseks antud teatavate erandi tegemise võimaluste ühtlustamine

Praegu on määruse (EÜ) nr 539/2001 artiklites 3 ja 4 liikmesriikidele ette nähtud mitmeid võimalusi viisanõudest erandite tegemiseks. Põhjenduse 5 kriteeriumide ja eriti ebaseadusliku sisserände ja avaliku korra kriteeriumide alusel näib olevat õigustatud jätkata nende ühtlustamist, sätestades automaatse vabastuse viisanõudest kahe isikute kategooria suhtes, kelle elukoht on liikmesriigis.

3.1. Pagulased ja kodakondsuseta isikud

Määruse (EÜ) nr 539/2001 artiklis 3 on sätestatud, et pagulaseks tunnistatud isikud ja kodakondsuseta isikud „võib viisanõudest vabastada, kui kolmas riik, kus on nende elukoht ja kes on neile väljastanud reisidokumendi, kuulub II lisas loetletud kolmandate riikide hulka“. Euroopa Liidu laienemine 1. mail 2004 kümne uue liikmesriigi võrra vähendas paradoksaalselt viisanõudest vabastamise võimalikku kohaldamisala, sest määruses ei ole muu hulgas ette nähtud viisanõudest vabastust pagulaseks tunnistatud isiku ega kodakondsuseta isiku suhtes, kelle elukoht on liikmesriigis, kes veel ei kohalda täies mahus Schengeni *acquis'*d.[10]

Komisjonil on kavas see ebarahuldavat olukord lahendada, seda enam, et ta on saanud Euroopa Parlamendilt ja nõukogult sellesisulise selgesõnalise taotluse. Taotlus esitati läbirääkimiste raames määruse ettepaneku üle, millega kehtestatakse isikute piiriületust reguleerivad ühenduse eeskirjad (Schengeni piirieeskirjad).[11] Arvestades ebaseadusliku sisserände ja avaliku korra kriteeriumi, leiab komisjon, et on võimalik võtta vastu sätted, mis pakuvad enamat kui ainuüksi vabastuse võimalust. Seepärast teeb ta ettepaneku lisada määruse (EÜ) nr 539/2001 artiklisse 1 automaatse vabastuse viisanõudest nende pagulaseks tunnistatud isikute ja kodakondsuseta isikute suhtes, kelle elukoht on liikmesriigis. Selline vabastus lahendaks näiteks Läti mittekodanike olukorra, kelle puhul elamisluba ei võrdsustata veel viisaga, sest nõukogu ei ole praeguseks võtnud vastu eriotsust Schengeni eeskirjade täieliku rakendamise kohta uute liikmesriikide suhtes. Selle lisamise teel säilitatakse käesoleva ettepanekuga artikli 1 lõikes 2 võimalus vabastada viisanõudest need pagulaseks tunnistatud isikud ja kodakondsuseta isikud, kelle elukoht on II lisas loetletud kolmandas riigis, ning sätestatakse see võimaluse määruse artikli 4 lõikes 2.

3.2. Kooliõpilased, kes reisivad kooliekskursiooni raames

Määruse (EÜ) nr 539/2001 artikli 4 lõikes 2 on ettenähtud võimalus vabastada viisanõudest kooliõpilane, kes reisib kooliekskursiooni raames ning kelle elukoht on II lisas esinevas kolmandas riigis. Sarnaselt pagulaseks tunnistatud isikute ja kodakondsuseta isikutega ei saa viisanõudest vabastust kohaldada nende kooliõpilaste suhtes, kelle elukoht on liikmesriigis, kes ei rakenda veel täielikult Schengeni *acquis'd*. Püüdes vähendada niipalju kui võimalik Euroopa

---

9 EÜT L 116, 24.6.2001, lk 2.

10 Ühinemisakti tehniliste kohanduste raames otsustati loomulikult kaotada määruse nr 539/2001 II lisast märge uute liikmesriikide kohta.

11 Deklaratsioon välismaalase ja mittekodaniku passiga isikute kohta: „Euroopa Parlament ja nõukogu paluvad komisjonil esitada määruse (EÜ) nr 539/2001 muutmise raames ettepanekud, et vabastada liikmesriigis elavad välismaalase ja mittekodaniku passiga isikud viisakohustusest“.

Liidu siseselt korraldatavate kooliekskursioonidega seotud halduprobleeme, teeb komisjon ettepaneku lisada määruse (EÜ) nr 539/2001 artiklisse 1 automaatse vabastuse viisanõudest nende kooliõpilaste suhtes, kes reisivad kooliekskursiooni raames ja kelle elukoht on liikmesriigis. Samas jäetakse käesoleva ettepaneku artikli 1 lõikes 2 alles määruse artikli 4 lõikes 2 sätestatud võimalus vabastada viisanõudest kooliõpilane, kelle elukoht on II lisas loetletud kolmandas riigis.

4. Lisada vabastus viisanõudest nende isikute suhtes, kes liiguvad kohaliku piiriliikluse raames

Komisjon esitas 22. veebruaril 2005 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepaneku, millega kehtestatakse liikmesriikide välistel maismaapiiridel toimuva kohaliku piiriliikluse eeskirjad ning muudetakse Schengeni konventsiooni ja ühiseid konsulaarjuhiseid.[12] Selle ettepaneku üle toimunud arutelude käigus nõukogus sai selgeks vajadus näha piirielanikele ette eriloa väljastamine. Sellega saaksid piiriloa omanikud, kes on kolmandate riikide kodanikud ja kelle suhtes kehtib määruse (EÜ) nr 539/2001 kohane viisakohustus, liikuda piiralal ilma viisata. Komisjon toetab seda lähenemist, sest see ei mõjuta määruse peamist eesmärki – lihtsustada heausksete piirielanike piiri ületamist. Õiguslikust seisukohast ei saa sellist viisanõudest vabastamise juhtu hõlmata kohalikku piiriliiklust käsitleva määrusega, vaid see tuleb lisada määruse (EÜ) nr 539/2001 artikli 1 lõikesse 2, kus praegu ei ole sellist võimalust ette nähtud. Seda käsitletakse käesoleva ettepaneku artikli 1 lõikes 1.

Veel arutlusel olev määrus kohaliku piiriliikluse kohta võetakse vastu kaasotsustamismenetluse teel. Juhul kui nõukogu ja Euroopa Parlament võtavad lõpuks siiski vastu korra, mis ei hõlma viisanõudest vabastust koos piirialadel kohaliku piiriliikluse raames eriloa alusel liikumisega, peab komisjon oma ettepanekut hiljem muutma.

5. Lisada võimalus vabastada viisanõudest relvajõudude liikmed, kes täidavad ülesandeid NATO või rahupartnerlusprogrammi raames

Määruse (EÜ) nr 539/2001 artikli 4 lõike 1 punktis d liikmesriikide jaoks sätestatud võimalus näha ette erandid viisanõudest vabastamiseks hõlmab ainult rahvusvaheliste organisatsioonide ametnikke. Ilmneb aga, et määrust (EÜ) nr 539/2001 kohaldavad liikmesriigid (välja arvatud Austria, Soome, Rootsi, Küpros ja Malta) on Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni (NATO) raames võtnud kohustusi seoses relvajõudude liikmete liikumisega. 19. juunil 1951 Londonis sõlmitud Põhja-Atlandi lepingu osapoolte relvajõudude staatust käsitleva lepingu artiklis III on sätestatud, et relvajõudude liikmetele „ei laiene passi- ja viisaeeskirjad“. Artikli III kohaselt nõutakse neilt siiski isikut tõendava dokumendi ja individuaalse või kollektiivse liikumiskorralduse esitamist. Selle viisanõudest vabastamise kohaldamisala laiendati lepinguga, mille NATO lepingu osapooled ja teised rahupartnerluse programmis osalevad riigid sõlmisid oma relvajõudude staatuse kohta 19. juunil 1995 Brüsselis. Selle lepingu artiklis 1 on sätestatud, et 1951. aasta lepingut kohaldatakse põhimõtteliselt ka 1995. aasta lepingu raames, välja arvatud juhul, kui on nähtud ette konkreetsed erandid. 1995. aasta lepingus ei ole ettenähtud erandit eespool nimetatud 1951. aasta lepingu artiklist III.

Seega johtub 1951. ja 1995. aasta lepingutest, et nimetatud lepingute osalisriikide relvajõudude liikmete liikumise suhtes ei kohaldata passi- ega viisaeeskirju. See viisanõudest vabastus, millest eespool nimetatud lepingutele allakirjutanud liikmesriigid peavad kinni pidama, ei

[12] KOM(2005)56 (lõplik).

kajastu määruses (EÜ) nr 539/2001, kuigi sellest võiks kasu olla relvajõudude liikmetele, kes on määruse I lisas loetletud kolmandate riikide kodanikud. Seepärast tuleks läbipaistvuse ja õiguskindluse huvides täiendada määrust (EÜ) nr 539/2001, lisades sinna viite viisanõudest vabastuse kohta, mis johtub NATO ja rahupartnerlusprogrammi raames sõlmitud lepingutest. See on määruse artikli 4 lõikesse 2 lisatava viite eesmärk.

2006/0022 (CNS)

Ettepanek

NÕUKOGU MÄÄRUS

millega muudetakse määrust (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 62 lõike 2 punkti b alapunkti i,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,[13]

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust[14]

ning arvestades järgmist:

(1) I ja II lisa, mis on esitatud nõukogu 15. märtsi 2001. aasta määruses (EÜ) nr 539/2001[15], milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud, peavad ka edaspidi vastama määruse (EÜ) nr 539/2001 põhjenduses 5 loetletud kriteeriumidele. Teatavad kolmandad riigid tuleb viia üle ühest lisast teise, eelkõige ebaseadusliku sisserände ja avaliku korra kaalutlustel.

(2) Boliivia tuleb viia üle I lisasse. Boliivia kodanike suhtes viisakohustuse kohaldamise kuupäev peab liikmesriikidel võimaldama denonsseerida kahepoolsed lepingud, mis neid seovad Boliiviaga, ning võtta kõik haldus- ja korralduslikud meetmed, mis on vajalikud nimetatud viisakohustuse kehtestamiseks.

(3) Antigua ja Barbuda, Bahama, Barbados, Mauritius, Saint Kitts ja Nevis ning Seišellid tuleb viia üle II lisasse.

Viisanõudest loobumine nende riikide kodanike suhtes hakkab kehtima alles pärast kahepoolse viisanõudest loobumise lepingu sõlmimist Euroopa Liidu ja asjaomaste riikide vahel.

(4) Määruse (EÜ) nr 539/2001 kaks lisa peavad olema ammendavad. Selleks tuleb neisse mõlemasse lisada osa, et sätestada viisarežiim, mida liikmeriigid peavad kohaldama nendesse kategooriatesse kuuluvate isikute suhtes, kellelt osad liikmesriigid on seni nõudnud viisat. Määruse I lisasse on asjakohane kanda erinevatesse kategooriatesse

---

13 ELT C […], […], lk […].
14 ELT C […], […], lk […].
15 ELT L […], […], lk […]

kuuluvad Briti kodanikud, kes ei ole Ühendkuningriigi kodanikud ühenduse õiguse tähenduses, ning II lisasse *British Nationals (Overseas)*-kategooriasse kuuluvad kodanikud.

(5) Liikmesriigid võivad näha ette erandeid viisanõudest vabastamiseks teatavate muude kui tavaliste passide kasutajate suhtes. Nende eripasside liigid tuleb määrata kindlaks. Lisaks tuleb määruses (EÜ) nr 539/2001 osutada menetlustele, mida nimetatud erandite korral kohaldada.

(6) Liikmesriigid võivad viisanõudest vabastada pagulaseks tunnistatud isikud ja kodakondsuseta isikud, kelle elukoht on II lisas loetletud kolmandas riigis, ning kooliõpilased, kes reisivad koolieskursiooni raames ja kelle elukoht on ühes nendest riikidest. Nendesse kahte kategooriasse kuuluvate isikute suhtes tuleks kehtestada automaatne viisanõudest vabastus, kui nende elukoht on liikmesriigis.

(7) Kohaliku piiriliikluskorra kehtestamist käsitlevate arutelude tulemusena tuleb sätestada uus viisanõudest vabastus kohaliku piiriliiklusloa omanike suhtes.

(8) Viisanõudest vabastamise kord peab peegeldama täiel määral tegelikkust. Teatavad liikmesriigid ei nõua viisat I lisas loetletud kolmandate riikide kodanikelt, kes on relvajõudude liikmed ja liiguvad Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni või rahupartnerlusprogrammi raames. Õiguskindluse kaalutlustel peavad sellised väljaspool ühenduse õigust võetud rahvusvahelistest kohustustest tulenevad vabastused siiski kajastuma määruses (EÜ) nr 539/2001.

(9) Määrusesse (EÜ) nr 539/2001 tehtud järjestikuste muudatuste tulemusena on saanud selgeks vajadus muuta määruse ülesehitust selgemaks ja loetavamaks ning selleks tuleb määrus tulevikus ümber sõnastada.

(10) Islandi ja Norra puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu tähenduses, mis käsitleb nimetatud kahe riigi ühinemist Schengeni *acquis'* sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega,[16] mis on seotud nimetatud lepingu teatavaid rakenduseeskirju käsitleva nõukogu 17. mai 1999. aasta otsuse 1999/437/EÜ[17] artikli 1 punktis B osutatud valdkonnaga.

(11) Määrus (EÜ) nr 539/2001 ei ole Ühendkuningriigi ja Iirimaa suhtes siduv. Seega ei osale nad käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole nende suhtes siduv ega kohaldatav.

(12) Šveitsi puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahel sõlmitud lepingu tähenduses, mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni ühinemist Schengeni *acquis'* sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega,[18] mis on seotud valdkonnaga, millele on osutatud otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis B, koostoimes nõukogu 25. oktoobri 2004. aasta otsuse 2004/860/EÜ[19] (mis käsitleb, Euroopa Ühenduse nimel Euroopa Liidu, Euroopa

---

16 EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36.

17 ELT L 368, 15.12.2004, lk 26.

18 Nõukogu dokument 13054/044, mis on kättesaadav veebisaidil http://register.consilium.eu.int

Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelisele lepingule Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis'* rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega, allakirjutamist ning selle teatud sätete ajutist kohaldamist) artikli 4 lõikega 1.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EÜ) nr 539/2001 muudetakse järgmiselt:

(1) Artiklit 1 muudetakse järgmiselt:

(a) Lõikesse 1 lisatakse järgmine lõik:

„Ilma et see piiraks 20. aprillil 1959 Strasbourgis allakirjutatud pagulaste viisanõude kaotamise Euroopa lepingust tulenevaid kohustusi, nõutakse pagulaseks tunnistatud isikutelt ja kodakondsuseta isikutelt liikmesriigi välispiiri ületamisel viisat, kui kolmas riik, kus on nende elukoht ja kes väljastas neile reisidokumendi, on loetletud I lisa nimekirjas."

(b) Lõikele 2 lisatakse järgmine lõik:

„Lisaks vabastatakse viisanõudest järgmised isikud:

– I lisas loetletud kolmandate riikide kodanikud, kellele on liikmesriigid väljastanud kohaliku piiriliiklusloa vastavalt määrusele nr ….;

– kooliõpilased, kellel on I lisas loetletud kolmanda riigi kodakondsus ja kelle elukoht on liikmesriigis ning kes reisib koolieksкursiooni raames sellise õpilasrühma koosseisus, mida saadab kõnealuse kooli õpetaja;

– pagulaseks tunnistatud isikud ja kodakondsuseta isikud, kelle elukoht on liikmesriigis ja kellele on nimetatud liikmesriik väljastanud reisidokumendi."

(2) Artiklit 4 muudetakse järgmiselt:

(a) Lõike 1 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) diplomaatilise passi, teenistus-/ametipassi või eripassi kasutajad vastavalt ühele määruse (EÜ) nr 789/2001 artikli 1 lõikes 1 või artikli 2 lõikes 1 kehtestatud menetlustest."

(b) Lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriik võib vabastada viisanõudest:

a) kooliõpilased, kellel on I lisas loetletud kolmanda riigi kodakondsus ja kelle elukoht on II lisas loetletud kolmandas riigis ning kes reisib koolieksкursiooni raames sellise õpilasrühma koosseisus, mida saadab kõnealuse kooli õpetaja;

[19] ELT L 370, 17.12.2004, lk 78.

b) pagulaseks tunnistatud isikud ja kodakondsuseta isikud, kui kolmas riik, mis on nende elukoht ja kes on neile väljastanud reisidokumendi, on loetletud II lisas;

c) relvajõudude liikmed, kes liiguvad NATO või rahupartnerlusprogrammi raames ning kellel on isikut tõendav dokument ja lähetuskorraldus, mis on ettenähtud NATO lepingu osapoolte vahel relvajõudude staatuse kohta 19. juunil 1995. aastal sõlmitud Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni lepingus.”

(3) I lisa muudetakse järgmiselt:

(a) lisatakse Boliivia;

(b) jäetakse välja Antigua ja Barbuda, Bahama, Barbados, Mauritius, Saint Kitts ja Nevis ning Seišellid;

(c) lisatakse järgmine punkt 3:

„3. BRITI KODANIKUD, KES EI OLE SUURBRITANNIA JA PÕHJA-IIRIMAA ÜHENDKUNINGRIIGI KODANIKUD ÜHENDUSE ÕIGUSE TÄHENDUSES:

British Overseas Territories Citizens

British Overseas Citizens

British Subjects

British Protected Persons.”

(4) II lisa muudetakse järgmiselt:

(a) jäetakse välja Boliivia;

(b) lisatakse järgmised riigid:

Antigua ja Barbuda

Bahama

Barbados

Mauritius

Saint Kitts ja Nevis

Seišellid.

(c) Lisatakse järgmine punkt 3:

„3. BRITI KODANIKUD, KES EI OLE SUURBRITANNIA JA PÕHJA-IIRIMAA ÜHENDKUNINGRIIGI KODANIKUD ÜHENDUSE ÕIGUSE TÄHENDUSES:

British Nationals (Overseas).”

Artikkel 2

Liikmesriigid hakkavad Boliivia kodanike suhtes viisakohustust rakendama alates …. .

Liikmesriigid hakkavad viisanõudest vabastust rakendama Antigua ja Barbuda, Bahama, Barbadose, Mauritiuse, Saint Kittsi ja Nevis ning Seišellide kodanike suhtes alates kuupäevast, mil jõustub Euroopa Ühenduse ja asjaomaste kolmandate riikide vahel sõlmitav viisanõudest vabastamise leping.

Artikkel 3

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas.*

Käesolev määrus on Euroopa Ühenduse asutamislepingu kohaselt tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, […]

Nõukogu nimel
eesistuja